

Suunakursus: AJALOO TÕLGENDUS FILMIKUNSTIS

Humanitaar-sotsiaal õppesuuna õpilastele

Kursuse maht

Tunnid toimuvad 1 kord nädalas (35 tundi), millest 29 ainetundi on kontakttunnid ning 6 tundi on iseseisvaks tööks.

Klass

Suunakursus toimub 12. klassis

Kursuse lühikirjeldus – toetab 12. klassis lähiajalookursust

Enamasti on filmiõpe olnud keele ja kirjanduse valdkonna kanda ja ajalootundidesse on filmitema mahtunud vähesel määral ehkki ajalooteemadel filme on loodud rohkesti. Gümnaasiumi valikkursus „Ajalugu filmikunstis“ keskendub ajaloo ja filmi kokkupuutepunktidele - see köidab ja haarab kaasa. Kursus on seotud gümnaasiumi lähiajaloo teemadega.

Kursusel keskendutakse ajaloosündmustele peamiselt ajalooteemalistes mängufilmides, kuid ka dokumentaalfilmides, võrreldakse filmis kajastatud tegelikult aset leidnud sündmustega minevikus. Samas õpitakse tundma filmikunsti väljendusvahendeid ja eriomast filmikeelt, nii eesti kui ka maailma filmikunstis. Kursuse jooksul uuritakse, milline on vaadatud filmi ühiskondlik ja kultuuriline tähtsus ning kas ja millise konteksti (teema, ajastu, kellegi elulugu jne) tundmist see eeldab.

Õppesisu ja õppetegevus

Valikus on 6-7 filmi, mida kursuse jooksul vaadatakse. Filmi vaatamisele järgneb seminariks kirjalik ettevalmistumine (e-portfoolio) järgmiste uurimisülesannete põhjal:

- andmed filmi kohta (valmistaja, ajalooline taust);
- peategelased sh ajaloolised isikud, ajalooline taust;
- uurida välja filmi sündmuste kohta tõed, pooltõed ja ajaloolised fiktsioonid;
- otsida teemaga seotud 2-3 artiklit, hinnata nende usaldusväärsust, võrrelda filmis toimunuga ning hinnata, kas filmi saab nimetada ajaloo filmiks, kuivõrd palju film toetab ajaloosündmusest arusaamist.

Filmivalik: "7 aastat Tiibetis", „Viiuldaja katusel“, „Mathilda“, „Raudne leedi“, „Mandariinid“, „Nõukogude lugu“, „O2“.

Ajalugu filmikunsti kursus sisaldab erineva raskusastme- ja iseloomuga filme, mida vaadatakse suurelt ekraanilt ning seda analüüsitakse nii filmitegija kui ka kinokülastaja seisukohalt, samuti filmikriitiku ja filmitegija seisukohast.

Õppetöös kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh paaris- ja rühmatööd, vestlust, diskussiooni, väitlust, ajurünnakut, loovülesande lahendamist (kirja ja kõne koostamine, teemantluuletus, ajaleht jne), õpimapi koostamine, töölehe täitmine, allikaanalüüsi (dokument, tekst, statistika, pilt, karikatuur jms) ning allika usaldusvärsuse hindamist, mõistete seletamist ja kasutamist kontekstis.

Võimalusel korraldatakse kohtumine filmiloojatega (režissöör, stsenarist, näitleja(d), helilooja jne).

Õpitulemused

Kursuse „Ajalugu filmikunsti“ tulemusena kujuneb õpilastes analüüsioskus, nad tunnevad paremini asjaolusid ja sündmusi, mis on maailmas juhtunud. Õpilased omandavad kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha ning maailma minevikust, kultuuripärandist ning erinevatest väärtussüsteemidest. Kursuse vahendusel õpib õpilane teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ja tõlgendama minevikusündmusi ning -protsesse, nende omavahelisi seoseid, seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Suunakursuse läbimine õpetab vaatama filme kriitilise pilguga ning suunab õpilasi sõnastama oma eelistusi filmide valikul ning põhjendama oma valikuid.

Ajaloosündmuste põhjal või neist inspireeritud filmide vaatamine aitab eriti neid õpilasi, kel on raskusi loetu mõistmisega või kes ei suuda fiktsionaalseid jutumaailmu mentaalselt ette kujutada. Filmi vaatamine innustab madala lugemishuviga õpilasi, julgustades neid ka samal teemal lugema ilu- või dokumentaalkirjandust, aga suunab ka teatrikunsti nautima. Ajalooteemalised filmid tekitavad huvi paljude õppeteemade vastu.

Arendatavad pädevused

Kursus võimaldab kujundada alljärgnevat üldpädevusi:

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujunemist - suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning juhinduda nendest oma tegutsemises, samuti lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse ja kultuurilistesse tõekspidamistesse; väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval ka teiste arvestamist. Oskust seista vastu kesksete normide rikkumisele ning järgida sotsiaalse õigluse ja eri soost inimeste võrdse kohtlemise põhimõtteid.

Enesemääratluspädevus – toetab rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujunemist.

Õpipädevus - kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda, leida õppimiseks vajalikke vahendeid ja teavet ning arendab õpioskusi, oskust õppimist mõtestada ja plaanida ning kasutada õpitut erinevates kontekstides.

Suhtluspädevus - suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt erinevates suhtlusolukordades väljendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus - suutlikkust analüüsida erineval kujul esitatud statistilisi andmeid ning teha nende põhjal järeldusi, kasutada matemaatilisi sümboleid ja meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades (nt ajaarvamist ja ressursse plaanides) ning tulemuse tõesust kontrollides; tutvutakse tehnika ja tootmise arengu seostega ühiskonna muutumise vältel; õpitakse hindama tehnoloogia rakendamisega kaasnevat võimalust ja ohte; mõistma tehnoloogia nüüdisaegseid arengusuundi ning tehnoloogia ja teaduse omavahelisi seoseid; rakendada tänapäevast tehnoloogiat tõhusalt ning eetilisel oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonda kujundades; kasutama tehnovahendeid eesmärgipäraselt ning säästlikult, järgides seejuures ohutuse ja autoriõiguste kaitse nõudeid.

Ettevõtlikkuspädevus - õpitakse nägema, analüüsima ja lahendama probleeme, seadma eesmärgi, valida ideede elluviimiseks sobivaid ja loovaid meetodeid ning tegema eesmärkide saavutamiseks koostööd.

Riikliku õppekava läbivatest teemadest toetab kursus järgmisi: kultuuriline identiteet, teabekeskond, väärtused ja kõlblus.

Kultuuriline identiteet. Õpitakse mõistma inimese rolli kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana ning aru saama kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsusest. Teadvustatakse osalemist kultuuridevahelises suhtluses; väärtustatakse sallivust ning oma kultuuri ja teiste kultuuride pärandit, taunitakse diskrimineerimist ning tunnustatakse mineviku ja tänapäeva ühiskondade kultuurilist mitmekesisust.

Teabekeskond. Õpitakse määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet; arendatakse kriitilise teabeotsingu ja -analüüsi oskusi; teadvustatakse meedia toimimist ja mõju, vajadust tunda avalikus ruumis (sh teabekeskonnas) kehtivaid reegleid ning järgida autoriõiguste kaitset.

Väärtused ja kõlblus. Õpitakse analüüsima väärtusi ja kõlbelisi norme ning tundma erinevate väärtussüsteemide seoseid ajaloolis-kultuurilises kontekstis, religiooni ja maailmavaatega seoses; reflekteeritakse arutletakse isiklike väärtushoiakute ja kõlbeliste tõekspidamiste üle; õpitakse arvestama erinevaid vaateid ja seisukohti oma tegevust plaanides, väärtustama mitmekesisust kui ühiskonna rikkuse ja arengu tingimust.

Hindamine

Kursuse jooksul valmib õpilasel e-portfoolio ehk e-õpimapp (Google Sites: <http://sites.google.com/>), mis on hindamise olulisim objekt. Õpimapp arendab ja näitab õpilase motivatsiooni, tahteomadusi, süstematiseerimisoskust, tema konkreetset panust, suhtumist õppimisse ja süvenemistaset. Üldiselt on kursuse jooksul olulisem kirjalik või suuline tagasiside, mitte numbriline hinne. Kursusehinne saamiseks peab õpilane ära tegema kokkulepitud tööd õppeprotsessi jooksul ja jätma nendest “jälje“ eespool nimetatud õpimappi. Hindamisel arvestatakse ka tundides kohalkäimist ja ülesannete sooritamist.

Õppekirjandus Digiõpik „Kirjandus ja film“ Maurus 2016

Õpikeskkond: Ajalugu ekraanil. [www] <https://ajalugu.haridusekraanil.ee/>